

Europe 2019
keep working 2024
for consumers

Προτεραιότητες των
καταναλωτών για τις εκλογές
για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
το 2019

Europe 2019
keep working 2024
for **consumers**

Οι εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο του 2019 θα μπορούσαν να αποτελέσουν ορόσημο για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα καθορίσουν τη μελλοντική κατεύθυνση της ΕΕ. Η πολιτική μετανάστευσης, η ασφάλεια των συνόρων της ΕΕ, η εσωτερική της συνοχή και οι δημοκρατικές αξίες θα συζητηθούν εντόνως.

Ωστόσο, είμαστε πεπεισμένοι ότι τα ζητήματα των καταναλωτών θα πρέπει να αποκτήσουν πρωταρχική θέση στον κατάλογο των θεμάτων που πρέπει να προωθήσουν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής. Οι πολίτες της ΕΕ είναι οι καταναλωτές και οι καταναλωτές ενδιαφέρονται για τα τρόφιμα που καταναλώνουν, για την ασφάλεια των προϊόντων που αγοράζουν, για το ηλεκτρονικό τους απόρρητο, για το κόστος της υγειονομικής περίθαλψης και πολλά άλλα.

Τις τελευταίες δεκαετίες, η ΕΕ υπήρξε ισχυρός μοχλός πίεσεων για την θέσπιση ισχυρών και φιλόδοξων κανόνων σε πολλούς από αυτούς τους τομείς. Τα δικαιώματα που έχει θεσπίσει για τους επιβάτες αεροπορικών μεταφορών είναι ισχυρά. Στους ανθρώπους αρέσει πολύ να κάνουν τηλεφωνικές κλήσεις και να σερφάρουν στο διαδίκτυο ενόσω ταξιδεύουν και η Ε.Ε. έχει καταργήσει τις χρεώσεις περιαγωγής. Οι ηλεκτρονικές αγορές γίνονται εύκολες χάρη στο δικαίωμα υπαναχώρησης 14 ημερών. Τα καταναλωτικά προϊόντα πρέπει να είναι ασφαλή και όλοι οι Ευρωπαίοι έχουν τώρα το δικαίωμα να ανοίξουν τραπεζικό λογαριασμό. Αναφέρουμε μόνο μερικές από τις πρόσφατες επιτυχίες των καταναλωτών. Η ΕΕ πρέπει να έχει την τόλμη να ενημερώνει τους πολίτες για το πώς οι ενέργειές της έχουν επηρεάσει την ζωή τους προς το καλύτερο.

Η ΕΕ βρίσκεται σε ένα σταυροδρόμι, όπου σταθμίζει τις επιλογές της για το μέλλον. Πιστεύουμε ότι, κάνοντας την ΕΕ πρωταθλήτη των δικαιωμάτων των καταναλωτών, οι μελλοντικοί βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα οικοδομήσουν μια καλύτερη σχέση με τους πολίτες ανά την ΕΕ.

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Καταναλωτών (BEUC) καλεί όλα τα πολιτικά κόμματα που συμμετέχουν στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να θέσουν τα ζητήματα των καταναλωτών, ως ένα από τα κορυφαία θέματα της εκστρατείας τους.

Αυτές είναι οι πέντε προτεραιότητες στις οποίες θέλουμε να πικεντρωθούμε¹

- 1 Η τεχνητή νοημοσύνη πρέπει να εξυπηρετεί και όχι να βλάπτει τους καταναλωτές
- 2 Τα καταναλωτικά προϊόντα πρέπει να διαρκούν περισσότερο
- 3 Οι ετικέτες τροφίμων πρέπει να κάνουν εύκολη την υγιεινή επιλογή
- 4 Τα φάρμακα πρέπει να είναι προσιτά και οικονομικά
- 5 Οι καταναλωτές δεν πρέπει να εκτίθενται σε επιβλαβείς χημικές ουσίες

Αυτά τα πέντε θέματα έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη ζωή των ανθρώπων - τώρα αλλά και μέσα στα επόμενα χρόνια. Αξίζουν την προσοχή των νεοεκλεγέντων ευρωπαϊών νομοθετών. Δεσμευόμαστε να συνεργαστούμε με τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να προσφέρουμε λύσεις για την εξεύρεση φιλικών προς τον καταναλωτή προσεγγίσεων για αυτές τις επικείμενες προκλήσεις.

1. Ο BEUC θα δημοσιεύσει ένα ευρύτερο маниφέστο εκλογών που θα καλύπτει όλους τους τομείς εργασίας του. Θα περιγράφει τις πρωτοβουλίες για πολιτικές γενικών προσδοκιών προς όφελος των καταναλωτών της ΕΕ.

1

Η τεχνητή νοημοσύνη πρέπει να εξυπηρετεί και όχι να βλάπτει τους καταναλωτές

Γιατί έχει σημασία για τους καταναλωτές

Η χρήση αυτόματης λήψης αποφάσεων βάσει αλγορίθμων για εμπορικές συναλλαγές θα αλλάξει τις καταναλωτικές αγορές και τις κοινωνίες μας.

Η μαζική ανάληψη της τεχνητής νοημοσύνης θα οδηγήσει σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες που υπόσχονται να αυξήσουν την ευκολία και την αποδοτικότητα για τους καταναλωτές. Ωστόσο, θα προκύψουν προκλήσεις και αυτές απαιτούν φιλόδοξες απαντήσεις. Οι νομοθέτες πρέπει να βεβαιωθούν ότι τα προϊόντα είναι ασφαλή και συμμορφώνονται με το νόμο εξ ορισμού. Πρέπει να διασφαλίζουν ότι αποφεύγονται κίνδυνοι, όπως οι διακρίσεις, η απώλεια της ιδιωτικότητας και της αυτονομίας και η έλλειψη διαφάνειας.

Η κατάσταση σήμερα

Στις 25 Απριλίου 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την ανακοίνωσή της για την Τεχνητή Νοημοσύνη, όπου παρουσιάζει τους διάφορους τομείς της μελλοντικής δράσης της ΕΕ που βασίζονται στους πυλώνες της (1) ενίσχυσης της οικονομικής στήριξης, (2) προετοιμασίας για κοινωνικοοικονομικές αλλαγές και (3) της διασφάλισης του κατάλληλου δεοντολογικού και νομικού πλαισίου.²

Ωστόσο, η ανακοίνωση δεν προτείνει συγκεκριμένα μέτρα για την αντιμετώπιση των ανησυχιών των καταναλωτών, για παράδειγμα όσον αφορά τις απαραίτητες αναπροσαρμογές των υποχρεωτικών δικαιωμάτων, της ασφάλειας ή της ευθύνης απέναντι στους καταναλωτές στην ΕΕ.

2. Επιπλέον, η Επιτροπή έθεσε σε λειτουργία δύο ομάδες ειδικών: μία Ομάδα Υψηλού Επιπέδου για την Τεχνητή Νοημοσύνη και μια Ειδική Ομάδα για την Ευθύνη Προϊόντων και την Υψηλή Τεχνολογία, στις οποίες ο BEUC συμμετέχει.

Τι προτείνουμε

- Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη πρέπει να είναι φιλικά προς τον χρήστη και να συμμορφώνονται με τη νομοθεσία, εξαρχής και εξ ορισμού. Πρέπει ειδικότερα να σέβονται τους κανόνες της ΕΕ για τους καταναλωτές, την ασφάλεια και την προστασία δεδομένων. Πρέπει να αποφεύγονται οι διακρίσεις και η έλλειψη διαφάνειας ή ιδιωτικού απορρήτου.
- Θα πρέπει να υπάρχει το δικαίωμα ένστασης σε μία διαδικασία αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων (ADM) ώστε να μπορεί ο καταναλωτής να αμφισβητήσει τις αποφάσεις που παράγονται. Οι χρήστες πρέπει να έχουν το δικαίωμα στην διαφάνεια σχετικά με τις παραμέτρους πάνω στις οποίες βασίζονται οι προσφορές και γιατί η μηχανή έχει καταλήξει σε αυτό το αποτέλεσμα.
- Η ΕΕ πρέπει να υιοθετήσει σύγχρονους κανόνες ευθύνης για καταστάσεις στις οποίες οι καταναλωτές βλάπτονται από μη ασφαλή ή ελαττωματικά προϊόντα, προϊόντα και υπηρεσίες ψηφιακού περιεχομένου.
- Οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής θα πρέπει να αναλύσουν κατά πόσο η οριζόντια νομοθεσία της ΕΕ για τους καταναλωτές είναι κατάλληλη για τις προκλήσεις της τεχνητής νοημοσύνης και της οικονομίας δεδομένων. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να εξετάσει εάν οι κανόνες για ειδικούς τομείς σχετικά με τις υγειονομικές, χρηματοοικονομικές και ενεργειακές υπηρεσίες είναι κατάλληλοι για το σκοπό αυτό.
- Θα πρέπει να αποτελεί γενική αρχή ότι οι εταιρείες πρέπει να εισάγουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς για τον έλεγχο της χρήσης των δεδομένων από την τεχνητή νοημοσύνη. Ο έλεγχος της ADM θα πρέπει να διενεργείται από ανεξάρτητα τρίτα μέρη ή συγκεκριμένους δημόσιους φορείς.

Τα καταναλωτικά προϊόντα πρέπει να διαρκούν περισσότερο

Γιατί έχει σημασία για τους καταναλωτές

Εκτυπωτές ή έξυπνα τηλέφωνα που δεν μπορούν να επισκευαστούν λίγο μετά τη λήξη της εγγύησης, ηλεκτρικές οδοντόβουρτσες που χαλούν γρήγορα, ανταλλακτικά για μηχανές καφέ που δεν είναι διαθέσιμα... Πολλοί καταναλωτές αναγκάζονται να αντιμετωπίσουν την πρώιμη αποτυχία των προϊόντων, που ονομάζεται επίσης «πρώωρη απαξίωση». Οι αρνητικές συνέπειες είναι οι οικονομικές απώλειες και οι τεράστιες επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Η κατάσταση σήμερα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε το 2015 ένα Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία. Πρότείνει να διασφαλιστεί τα προϊόντα να σχεδιάζονται έτσι ώστε να διαρκούν περισσότερο και να είναι ευκολότερα επισκευάσιμα. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ακολούθησε το παράδειγμα³ και κάλεσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει νέα μέτρα, ιδίως όσον αφορά την τυποποίηση και τη βελτίωση του σχεδιασμού των προϊόντων, ώστε να εξασφαλιστεί η μακροζωία και η δυνατότητα αποκατάστασης. Ήθελε επίσης να λάβει μέτρα σχετικά με τις ενημερώσεις λογισμικού και να ενημερώνει καλύτερα τους καταναλωτές σχετικά με την ανθεκτικότητα.

Ωστόσο, κανένα από τα παραπάνω δεν έχει υλοποιηθεί. Η ΕΕ πρέπει ακόμη να λάβει σοβαρά μέτρα για να παρατείνει τη ζωή των χρήσιμων προϊόντων, τη δυνατότητα αποκατάστασης και αναβάθμισής τους. Δυστυχώς, και σε αντίθεση με τον πολιτικό στόχο της βιώσιμης παραγωγής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότείνει να περιοριστεί η περίοδος νόμιμης εγγύησης για καταναλωτικά αγαθά σε 2 χρόνια σε ολόκληρη την ΕΕ.

Εθνικά μέτρα όπως οι χαμηλότεροι συντελεστές ΦΠΑ στις υπηρεσίες επισκευής και τα ανταλλακτικά μπορούν να συμβάλουν σημαντικά. Όμως, η δράση της ΕΕ θα μπορούσε να διασφαλίσει τον καλύτερο σχεδιασμό όλων των προϊόντων και να παρέχει στους καταναλωτές εύκολες και συγκρίσιμες πληροφορίες σχετικά με τη διάρκεια ζωής των προϊόντων.

3. Έκθεση πρωτοβουλίας του ΕΚ (2017): Προϊόντα μεγαλύτερης διάρκειας: Οφέλη για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις.

Τι προτείνουμε

- Η ανθεκτικότητα πρέπει να είναι στο DNA του σχεδιασμού προϊόντος: Οι κανόνες οικολογικού σχεδιασμού καθιστούν ορισμένα προϊόντα πιο πράσινα από τη φάση σχεδιασμού. Για παράδειγμα, αυτοί οι κανόνες έχουν εξασφαλίσει ότι τα ψυγεία, τα πλυντήρια, κλπ. θα χρησιμοποιούν λιγότερη ενέργεια για την ίδια απόδοση. Θα μπορούσαμε να αξιοποιήσουμε στο έπακρο αυτό το εργαλείο εάν η ΕΕ συμπεριλάμβανε συστηματικά τις απαιτήσεις ανθεκτικότητας στην κορυφαία θέση των απαιτήσεων ενεργειακής χρήσης.
- Οι πληροφορίες διάρκειας ζωής πρέπει να παρέχονται πριν από την αγορά. Οι καταναλωτές πρέπει να γνωρίζουν την αναμενόμενη διάρκεια ζωής των προϊόντων και το σχετικό κόστος, τις επιλογές επισκευής και τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών όταν ψωνίζουν. Θα τους βοηθούσε να επιλέξουν πιο βιώσιμα προϊόντα που τους ταιριάζουν καλύτερα.
- Οι καταναλωτές χρειάζονται ισχυρότερα δικαιώματα εγγύησης. Η νόμιμη περίοδος εγγύησης είναι τουλάχιστον δύο χρόνια από το νόμο, αλλά μόνο για τους πρώτους 6 μήνες εξαρτάται από τον πωλητή να αποδείξει ότι δεν υπήρξε ελάττωμα κατά την πώληση του προϊόντος. Στη συνέχεια, μετατοπίζεται προς τον καταναλωτή που συχνά κοπιάζει για να επιβάλει τα δικαιώματά του. Το βάρος της απόδειξης θα πρέπει να παραμείνει στους ώμους του εμπόρου επί δύο έτη (όπως πρότεινε η Επιτροπή στην πρότασή της σχετικά με τις συμβάσεις πώλησης υλικών αγαθών).
- Τα προϊόντα με μεγαλύτερη διάρκεια ζωής πρέπει να έχουν μεγαλύτερη νόμιμη εγγύηση. Η περίοδος των 2 ετών είναι ακατάλληλη για συσκευές μακράς διάρκειας, όπως πλυντήρια, οπτικοακουστικές συσκευές ή αυτοκίνητα. Εν ολίγοις, οι εγγυήσεις πρέπει να αντιστοιχούν στην αναμενόμενη διάρκεια ζωής ενός προϊόντος.
- Τα ανταλλακτικά πρέπει να είναι πιο συστηματικά διαθέσιμα και οικονομικά προσιτά. Με αυτόν τον τρόπο, οι καταναλωτές μπορούν να επισκευάσουν το χαλασμένο πλυντήριο ή τον εκτυπωτή τους αντί να χρειαστεί να αγοράσουν ένα νέο. Τα ανταλλακτικά και τα χειρίδια επισκευής θα πρέπει να είναι διαθέσιμα για μια διάρκεια που να αντικατοπτρίζει την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του προϊόντος.
- Οι ενημερώσεις λογισμικού πρέπει να είναι διαθέσιμες κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης διάρκειας ζωής του προϊόντος. Επίσης, οι καταναλωτές πρέπει να ενημερώνονται κατά την αγορά σχετικά με το για πόσο χρόνο θα είναι διαθέσιμες οι ενημερώσεις και για ποιο σκοπό (ασφάλεια, ενημερώσεις λειτουργιών κλπ.).
- Η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο πρέπει να διασφαλίζεται για όλα τα συνδεδεμένα προϊόντα καθ' όλη την αναμενόμενη διάρκεια ζωής τους.

3

Οι ετικέτες τροφίμων πρέπει να κάνουν εύκολη την υγιεινή επιλογή.

Γιατί έχει σημασία για τους καταναλωτές

Ένας στους δύο Ευρωπαίους ενήλικες είναι υπέρβαροι ή παχύσαρκοι. Οι αριθμοί είναι ιδιαίτερα ανησυχητικοί για τα παιδιά, με ένα στα τρία να είναι υπέρβαρα ή παχύσαρκα. Η παχυσαρκία και οι επιδράσεις της στην υγεία έχουν σοβαρές συνέπειες, όχι μόνο όσον αφορά την προσωπική υγεία αλλά και την δημόσια υγεία, εξαιτίας του πρόσθετου φόρτου για τους κρατικούς προϋπολογισμούς, που οφείλεται στο κόστος της υγειονομικής περίθαλψης. Στον σημερινό πολυάσχολο κόσμο, οι καταναλωτές κάνουν τις αποφάσεις αγοράς τους μέσα σε λίγα μόλις δευτερόλεπτα, επομένως οι ετικέτες των τροφίμων πρέπει να κάνουν την εύκολη την υγιεινή επιλογή.

Η κατάσταση σήμερα

Από τον Δεκέμβριο του 2016, όλα τα τρόφιμα και τα μη αλκοολούχα ποτά πρέπει να φέρουν μια διατροφική δήλωση στο πίσω μέρος της συσκευασίας. Ωστόσο, πολλοί καταναλωτές δυσκολεύονται να κατανοήσουν τους αριθμούς. Τους λείπει το ερμηνευτικό στοιχείο, όπως μια χρωματική κωδικοποίηση, που θα τους βοηθούσε να κατανοήσουν την θρεπτική αξία ενός προϊόντος. Δυστυχώς, οι κανόνες της ΕΕ για την επισήμανση των τροφίμων δεν απαιτούν επί του παρόντος τον απλουστευμένο τρόπο διαβίβασης των πληροφοριών για την διατροφή των καταναλωτών. Επιτρέπουν στα κράτη μέλη και στις εταιρείες τροφίμων να αναπτύξουν τα δικά τους απλουστευμένα συστήματα επισήμανσης διατροφής και ορισμένες κυβερνήσεις και ιδιωτικοί φορείς εκμεταλλεύθηκαν την ευκαιρία να πράξουν κατ' αυτόν τον τρόπο. Είναι διάφορα συστήματα που χρησιμοποιούνται τώρα σε διαφορετικά κράτη μέλη. Μερικά είναι πιο χρήσιμα από άλλα.

Ο κανονισμός για τις διατροφικές και υγειονομικές απαιτήσεις εφαρμόζεται από το 2007. Τυπικά, στοχεύει στο να διασφαλίσει ότι τυχόν ισχυρισμοί που αφορούν την υγεία και σχετίζονται με την ετικέτα ή τη διαφήμιση ενός τροφίμου είναι ακριβείς και βασίζονται σε επιστημονικά στοιχεία και ότι δεν παραπλανούν τους καταναλωτές ώστε να πιστεύουν ότι το φαγητό είναι υγιεινότερο από ό,τι πραγματικά είναι. Ουσιαστικά,

ωστόσο, πολλά προϊόντα με υψηλή περιεκτικότητα σε λιπαρά, ζάχαρη και/ή αλάτι συνεχίζουν να διεκδικούν οφέλη για την υγεία, καθώς η ΕΕ καθυστερεί σχεδόν δέκα χρόνια με την καθιέρωση των αποκαλούμενων «θρεπτικών προφίλ». Πρόκειται για ένα σύνολο κριτηρίων διατροφής που καθορίζουν ποια τρόφιμα είναι αρκετά υγιεινά για να διαφημίζουν τα οφέλη τους για την υγεία.

Τι προτείνουμε

- Όλοι οι καταναλωτές της ΕΕ να μπορούν να κάνουν πιο υγιεινές διατροφικές επιλογές όταν ψωνίζουν τρόφιμα, χάρη σε ένα ανά την ΕΕ υποχρεωτικό σύστημα διατροφικής επισήμανσης με χρωματική κωδικοποίηση στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας.
- Δεν θα πρέπει να υπάρχει πλέον ο κίνδυνος της αραπλάνησης των καταναλωτών από τρόφιμα και ποτά που υποστηρίζουν οφέλη για την υγεία, ενώ έχουν υψηλή περιεκτικότητα σε λίπος, ζάχαρη και/ή αλάτι.

4

Τα φάρμακα πρέπει να είναι προσιτά και οικονομικά

Γιατί έχει σημασία για τους καταναλωτές

Οι υψηλές τιμές και οι ελλείψεις στα φάρμακα έχουν γίνει εμπόδιο στην πρόσβαση των καταναλωτών στις θεραπείες που χρειάζονται σε όλη την Ευρώπη. Πολλά νέα φάρμακα εγκρίνονται με λιγότερο αυστηρά κλινικά δεδομένα: όταν συνταγογραφούνται, αυτά τα φάρμακα ενδέχεται να εκθέσουν τους καταναλωτές σε υψηλότερους κινδύνους, αλλά παραμένουν στην αγορά παρά την έλλειψη βεβαιότητας ως προς την ασφάλεια και τη χρησιμότητά τους.

Η τωρινή κατάσταση

Στο παρελθόν, η πρόσβαση στα φάρμακα αποτελούσε πρόκληση μόνο για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Σήμερα, οι Ευρωπαίοι καταναλωτές αγωνίζονται επίσης για την πρόσβαση στις θεραπείες που χρειάζονται. Βεβαίως, υπάρχουν νέα πρωτοποριακά φάρμακα για την θεραπεία σοβαρών μορφών καρκίνου ή παθήσεων που επιφέρουν χρόνιες αναπηρίες, όπως η ηπατίτιδα C. Ωστόσο, η τιμή τους είναι τόσο υψηλή ώστε οι κυβερνήσεις πρέπει να κάνουν πολύ δύσκολες επιλογές σχετικά με τις θεραπευτικές αγωγές που επιλέγουν να αποζημιώσουν. Ως αποτέλεσμα, όταν αναπτύσσονται αποτελεσματικά φάρμακα, ενδέχεται να μη φθάσουν στον ασθενή. Αυτό συμβαίνει για παράδειγμα στη Σκωτία, όπου το νέο φάρμακο για την θεραπεία του καρκίνου του μαστού είναι τόσο ακριβό που οι κυβερνήσεις αρνούνται να το αποζημιώσουν.⁴ Σε άλλες περιπτώσεις, λόγω των υψηλών τιμών, οι χώρες κατατάσσουν τη θεραπεία και αποφασίζουν να την παράσχουν σε περιορισμένο μόνο αριθμό ασθενών.⁵

Σημαντικό μέρος της έρευνας και της ανάπτυξης των φαρμάκων διεξάγεται από δημόσια πανεπιστήμια ή από ερευνητικά προγράμματα, τα οποία και επιχορηγούνται από τα χρήματα των φορολογουμένων. Παρόλα αυτά, η συμβολή αυτή δεν αντικατοπτρίζεται στην τελική τιμή που θέτει η φαρμακευτική βιομηχανία, οδηγώντας τους καταναλωτές να πληρώνουν δύο φορές για τα φάρμακα - και ως φορολογούμενοι και ως ασθενείς.

4. <https://www.commonspace.scot/articles/12974/holding-patients-lives-ransom-scottish-cancer-patients-call-government-intervention>

5. Αυτό συνέβη στην Ιταλία, όπου η αρχική τιμή του φαρμάκου για τη θεραπεία της ηπατίτιδας C άγγιζε τα 80.000 € ανά θεραπεία.

Παρά την υψηλή τιμή τους, οι ασθενείς δεν μπορούν πάντα να είναι σίγουροι ότι οι θεραπείες προσφέρουν ό,τι υπόσχονται. Πολλά νέα φάρμακα εγκρίνονται με περιορισμένα δεδομένα, με την προϋπόθεση ότι η βιομηχανία συλλέγει αυτά τα δεδομένα μόλις οι ασθενείς αρχίσουν να παίρνουν το φάρμακο. Δυστυχώς, αυτή η μετά-την-κυκλοφορία συλλογή δεδομένων, συχνά δεν επιτυγχάνει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, είτε επειδή τα δεδομένα δεν είναι διαθέσιμα είτε επειδή τα πολλά οφέλη που υπόσχονται δεν προκύπτουν τελικά.

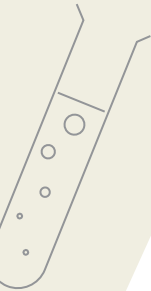
Τι προτείνουμε

- Την υιοθέτηση ενός νόμου της ΕΕ για τη διασφάλιση μεγαλύτερης συνεργασίας στις αξιολογήσεις τεχνολογιών υγείας για τον εντοπισμό των ασφαλέστερων και κλινικά αποτελεσματικών θεραπειών, μειώνοντας έτσι τις τιμές των φαρμάκων.
- Η οδηγία για τη διαφάνεια της ΕΕ θα πρέπει να μεταρρυθμιστεί προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι κατασκευαστές φαρμακευτικών προϊόντων καλούνται να παράσχουν όλα τα σχετικά κλινικά δεδομένα για να καθορίσουν τις αποφάσεις τιμολόγησης και αποζημίωσης.
- Να εφαρμόζονται κανόνες για να εξασφαλιστεί ότι οι ασθενείς που χρησιμοποιούν φάρμακα «άμεσης πρόσβασης» θα έχουν την ίδια προστασία με τους συμμετέχοντες σε κλινικές δοκιμές μέσω πρόσθετου ελέγχου ασφάλειας.

5

Οι καταναλωτές δεν πρέπει να εκτίθενται σε επιβλαβείς χημικές ουσίες

Γιατί έχει σημασία για τους καταναλωτές

Οι χρόνιες και σοβαρές ασθένειες όπως ο καρκίνος, οι καρδιαγγειακές παθήσεις, τα προβλήματα γονιμότητας, η παχυσαρκία και οι αλλεργίες βρίσκονται σε άνοδο στην ΕΕ. Οι χημικές ουσίες θεωρείται πως έχουν αιτιώδη συνάφεια με την τάση αυτή. Ωστόσο, οι περισσότερες χημικές ουσίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε καταναλωτικά προϊόντα με ελάχιστο πραγματικό έλεγχο. Οι δοκιμές προϊόντων από τα μέλη του BEUC, τις εθνικές οργανώσεις καταναλωτών, εντοπίζουν συχνά ανησυχητικά χημικά σε προϊόντα με τα οποία οι καταναλωτές έρχονται σε πολύ στενή, τακτική και παρατεταμένη επαφή, όπως ρούχα, παπούτσια, παιχνίδια και προϊόντα φροντίδας παιδιών, καλλυντικά, προϊόντα υγιεινής και η λίστα συνεχίζεται. Δυστυχώς, μεγάλο μέρος της έκθεσης αυτής των καταναλωτών θα μπορούσε να αποφευχθεί, καθώς αυτές οι χημικές ουσίες απαντώνται σε ορισμένα αλλά όχι σε όλα τα προϊόντα που εξετάστηκαν, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις.

Η κατάσταση σήμερα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει το πιο προηγμένο και φιλόδοξο νομικό πλαίσιο διαχείρισης χημικών. Οι νόμοι της ΕΕ για παράδειγμα απαγορεύουν αυτόματα την χρήση σε καλλυντικά, παιχνίδια και (πλαστικές) συσκευασίες τροφίμων, χημικών που μπορεί να προκαλέσουν καρκίνο, να αλλάξουν το DNA ή να βλάψουν την αναπαραγωγική υγεία. Χάρη στον κανονισμό REACH, η ΕΕ έχει μετατοπίσει περαιτέρω το βάρος της απόδειξης από τις δημόσιες αρχές στις εταιρείες που παράγουν και χρησιμοποιούν χημικές ουσίες (αρχή αποκαλούμενη και ως «απαγόρευση μη καταχωρημένων ουσιών»). Το 2017, η ΕΕ κατέστη η πρώτη διεθνής οντότητα σε παγκόσμιο επίπεδο που συμφώνησε σε έναν νομικό ορισμό των ενδοκρινικών διαταρακτών, ανοίγοντας το δρόμο για μία εδώ και καιρό καθυστερημένη νομοθετική απάντηση σε αυτές τις επιβλαβείς χημικές ουσίες.

Παρ' όλα αυτά τα επιτεύγματα-ορόσημα, απουσιάζουν οι ισχυρές διατάξεις περί χημικών για τα περισσότερα καταναλωτικά προϊόντα.

Μια εκτεταμένη μελέτη για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπίστωσε πρόσφατα⁶ ότι «η νομοθεσία που εμποδίζει την παρουσία τοξικών ουσιών στα προϊόντα (όπου είναι δυνατόν) είναι διάσπαρτη, δεν είναι συστηματική ούτε και συνεπής, ενώ ισχύει μόνο για πολύ λίγες ουσίες, αντικείμενα και χρήσεις, συχνά με πολλές εξαιρέσεις». Όπου υπάρχουν κανόνες, η επιβολή τους είναι συχνά αδύναμη και αποσπασματική. Ένα πρόσφατο κοινό σχέδιο επιβολής της ΕΕ έδειξε⁷ ότι ένα στα πέντε παιχνίδια περιείχε επικίνδυνες φθαλικές ενώσεις - παρά την απαγόρευσή τους, που ισχύει για σχεδόν δύο δεκαετίες. Ένα σημαντικό ποσοστό άλλων καταναλωτικών προϊόντων, που ελέγχθηκαν, περιείχε τοξικά μέταλλα ή άλλες απογορευμένες χημικές ουσίες, που είναι γνωστό ότι προκαλούν προβλήματα υγείας.

Οι καταναλωτές συχνά δεν γνωρίζουν ποια χημικά βρίσκονται σε ποια προϊόντα και πώς μπορούν να μειώσουν την έκθεσή τους σε αυτά. Ωστόσο, οι καταναλωτές ανησυχούν: σε μια έρευνα του ευρωβαρόμετρου του 2017, το 84% των Ευρωπαίων ανέφερε ανησυχίες σχετικά με τα χημικά σε καθημερινά προϊόντα, από 43% το 2014. Επιπλέον, οι καταναλωτές αναφέρουν ότι δε διαθέτουν πληροφορίες σχετικά με τα χημικά προϊόντα στα προϊόντα που αγοράζουν: η έρευνα του 2014, για παράδειγμα, διαπίστωσε ότι οι επιπτώσεις των χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται στα καθημερινά προϊόντα στην υγεία είναι το ζήτημα για το οποίο οι περισσότεροι άνθρωποι (39%) επιθυμούν περισσότερες πληροφορίες.

Τι προτείνουμε

- Τα προϊόντα παιδικής φροντίδας (καροτσάκια, χαλιά παιχνιδιού, τρόλλεϋ) δεν πρέπει να περιέχουν χημικές ουσίες που προκαλούν καρκίνο.
- Τη θέσπιση ενός κοινοτικού νόμου για τον καθορισμό των ορίων των χημικών προϊόντων σε προϊόντα υγιεινής (π.χ. πάνες).
- Η νομοθεσία της ΕΕ να εκσυγχρονίζεται για να ληφθούν υπόψη οι αθροιστικές εκθέσεις μας (το «χημικό κοκτέιλ»). Τα ανώτατα όρια δεν θα πρέπει να εξετάζουν μόνο μια μεμονωμένη ουσία, αλλά να θεωρούν πως οι καταναλωτές εκτίθενται σε πολλές ακόμη ταυτόχρονα.
- Οι καταναλωτές πρέπει να λαμβάνουν ακριβείς, εύληπτες και αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τα χημικά στα προϊόντα που αγοράζουν, μέσω σαφούς και συνεκτικής σήμανσης.

6. <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/89fbbb74-969c-11e7-b92d-01aa75ed71a1/language-en>

7. https://echa.europa.eu/documents/10162/13577/ref_4_report_en.pdf/b53f5cd9-64a4-c120-1953-e9e176b9c282

